

health environment and rest; developing the ability to navigate in different types of innovation activities, the ability to choose and evaluate pedagogical innovations according to the goals and objectives of the educational process work in children's institutions of health environment and rest, skills of creative implementation of educational and pedagogical innovations.

Key words: future teachers, innovative technologies, course of choice, child care health and rest, educational practice.

References

1. Zbirnyk Zakonodavchych ta normatyvnykh aktiv pro osvitu. – K., Minosvity Ukrainy, 1994. – Vy`p. I. – 336 s.
2. Sherudylo A. V. Misce speczkursu «Innovacijni tehnologij v dytyachy`x zakladax ozdorovlennya ta vidpochy`nku» u pidgotovci studentiv do proxodzhennya navchal`no-vy`xovnoyi prakty`ky` v dytyachy`x zakladax ozdorovlennya ta vidpochy`nku / A. V. Sherudylo // Naukova dy`skusiya: py`tannya pedagogiky` ta psy`xologiyi. Materialy` mizhnarodnoyi naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi (Ky`yiv, 4–5 grud. 2015 r.). – K. : GO «Ky`yivs`ka naukova organizaciya pedagogiky` ta psy`xologiyi», 2015. – S. 86–89.
3. Sherudylo A. V. Osobly`vosti procesu metody`chnoyi pidgotovky` majbutnix uchy`teliv do vy`kory`stannya innovacijny`x tehnologij v dytyachy`x zakladax ozdorovlennya ta vidpochy`nku / A. V. Sherudylo // Innovacijni osvith`o-vy`xovni strategiyi v suchasnomu sviti: zmistovny`j ta texnologichny`j aspekt. Materialy` Vseukrayins`koyi naukovo-prakty`chnoyi konferenciyi (Sumy`, 26–27 ly`stop. 2015 r.). – KZ Sums`ky`j oblasny`j insty`tut pislyady`plomnoyi pedagogichnoyi osvity`. – Sumy` : RVV SOIPPO, 2015. – S. 71–74.
4. Sherudylo A. V. Pidgotovka studentiv do proxodzhennya navchal`no-vy`xovnoyi pedagogichnoyi prakty`ky` v dytyachy`x zakladax ozdorovlennya ta vidpochy`nku: metody`chny`j aspekt / A. V. Sherudylo / Rozvy`tok suchasnoyi osvity`: teoriya, prakty`ka, innovaciyi: zb. Materialiv mizhnar. nauk.-prakt. konf., Ky`yiv, 23–24 lyutogo 2017 r. – K.: Milenium, 2017. – S. 139–140.

Отримано редакцією 22.02.2018 р.

УДК 37.355.477

Юлія Іванівна Медвідь,

науковий співробітник науково-організаційного
відділу Національної академії Національної
гвардії України,
e-mail: medvidj84@ukr.net

Олександр Григорович Водчиць,

кандидат технічних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України,
начальник кафедри військової підготовки
Національного авіаційного університету,
e-mail: agv64agv@gmail.com

Михайло Михайлович Медвідь,

доктор економічних наук,
старший науковий співробітник,
заступник начальника навчально-методичного
центру – начальник відділу методичного
забезпечення навчального процесу Національної
академії Національної гвардії України,
e-mail: medvidmm@ukr.net

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ ДО СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вагома частина здобувачів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу не готові займатись службово-бойовою діяльністю у подальшому. Результати пілотного дослідження дають підстави зробити висновки, що компонентами такої готовності є: мотиваційний, функціональний та емоційно-вольовий; а ефективність дієвості її формування та розвитку залежить від шляхів його

реалізації та таких організаційно-педагогічних умов, як: збільшення чисельності занять за певними напрямками у структурі плану підготовки офіцерів запасу (психологічної (у першу чергу пов'язаної з організацією роботи з підлеглим особовим складом), вогневої та фізичної підготовки); збільшення чисельності практичних занять у структурі плану підготовки офіцерів запасу (у тому числі проведення занять на тренажерах військової техніки, на території військової частини).

Ключові слова: військова освіта, професійна підготовка, програма підготовки офіцерів запасу, готовність, службово-бойова діяльність.

Постановка проблеми. Сучасні потреби Збройних Сил України та інших військових формувань в особовому складі, необхідність підвищення мотивації до проходження військової служби у суспільстві вимагають удосконалення існуючої системи комплектування військових формувань [1, с. 14]. Головною причиною виникнення проблеми формування, розвитку і використання людського ресурсу військового резерву є негативні демографічні процеси, які характеризуються зниженням загальної чисельності населення держави. На динаміку значень цих показників впливають погіршення стану здоров'я населення, зниження народжуваності та зовнішня міграція. Втрати людських ресурсів за результатами антитерористичної операції на сході України спонукають до проведення змін у системі військової освіти, особливо це стосується процесу військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу [2, с. 9]. У розрізі зазначеного актуальними стають дослідження присвячені вивченню стану готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою удосконалення військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу займалися і займаються такі учені як В. В. Баришніков та О. К. Неймирок, О. О. Безносюк, А. В. Волошенко, А. Й. Дерев'янчук та О. Ф. Супрун, О. В. Жолобов, Я. Б. Зорій та В. П. Чабаненко, В. І. Макеєв, В. М. Петренко та А. Ф. Раскошний, С. М. Морозов, О. В. Сенюк, С. В. Сінкевич, І. М. Скворок, А. І. Яворський та інші. Детальний аналіз праць згаданих учених відображено у праці [2]. Проте такому напрямку дослідження як стан готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності приділяється недостатньо уваги.

На нашу думку «під службово-бойовою діяльністю слід розуміти діяльність людини, підрозділу, військового формування (правоохоронного органу спеціального призначення), яка охоплює підготовку до ведення бойових дій, безпосереднє ведення бойових дій в особливий (воєнний) період та дій щодо знищення незаконного збройного формування у мирний період, а також інших дій, що відповідають завданням, визначеними нормативно-правовими актами» [3, с. 22–23].

Учений Є. І. Брижатиий звертає увагу, що «досвід підготовки офіцерів запасу, проведення на сході країни антитерористичної операції, зміна вимог до ведення бойових дій та перегляд практики застосування озброєння та техніки, доводить, що для успішного виконання бойових завдань необхідний комплекс професійно важливих якостей: мотиваційні (активна життєва позиція, відповідність мотивації сенсу професійної діяльності, професійна гордість, особистісна зрілість); емоційно-вольові (адекватність процесу формування психологічної готовності цілям підготовки майбутнього офіцера, упевненість у своїх силах, сміливість, хоробрість, здатність приймати рішення у складних ситуаціях, активність, контрольовані емоційність та тривожність, стресостійкість); увага та спостережливість (професійна спостережливість, здатність тривалий час зберігати увагу незважаючи на виснажливості та сторонні подразники); особлива пам'ять на поведінку та зовнішність людей; моторні якості (швидкість дій в умовах дефіциту часу та при виконанні бойових завдань); особливості інтелекту (уміння приймати рішення за браком інформації і часу на її осмислення, бачити кілька можливих шляхів вирішення і визначення найбільш ефективного); комунікативні особливості (уміння довести до слухача свої думки і наміри, здатність швидко обрати доцільну форму спілкування, лідируючий стиль поведінки; уміння погоджувати свої дії з діями інших осіб)» [4].

За результатами дослідження Н. Є. Пенькової визначено, що «моделювання цільової психологічної готовності особистості військовослужбовця Національної гвардії України до службово-бойової діяльності при проведенні антитерористичної операції дозволило визначити п'ять структурних компонентів, які взаємопов'язані та взаємодіють один з одним, функціонально проявляються у здатності до: ефективного самомотивування, в основі якого лежить компонента «мотивація обов'язком»; використання внутрішніх психологічних ресурсів особистості для успішного виконання поставлених завдань в екстремальних умовах, в основі яких є компонента «професійна витривалість»; залучення зовнішніх ресурсів для виконання завдань в умовах проведення АТО та здійснення опору стресу, в основі яких є компонента «професійне співробітництво», розвинені комунікативні навички і

довіра; усвідомлення цієї здатності створює перевагу у боротьбі мотивації обов'язком з іншими мотивами та потребами, в тому числі потребами у безпеці; виділення професійно важливих маркерів у ситуації діяльності в умовах проведення АТО та на їх основі з урахуванням наявних ресурсів здійснення оперативного планування, реалізовування набутих алгоритмів професійних дій, в основі яких є компонента «професійна компетентність»; втілення розробленого плану дій у реальну діяльність, основою якої є компонента «самообілізація» або вольове зусилля» [5, с. 9]. Саме тому не менш важливим для формування готовності у майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності є «вивчення навчальних дисциплін, що безпосередньо пов'язані з моніторингом кризових ситуацій» [6, с. 44].

На думку Ю. Б. Мельника, з якою ми погоджуємося, «сучасна підготовка висококваліфікованих фахівців вимагає від вищих навчальних закладів вивчення та врахування тенденції запиту на формування компетентностей у студентської молоді» [7, с. 44], це необхідно враховувати і у процесі підготовки офіцерів запасу. З урахуванням вище зазначеного автори статті вирішили дослідити сформованість готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності; структуру мотивації вступу громадян України на військову підготовку за програмою підготовки офіцерів запасу; визначити перелік компетентностей майбутніх офіцерів запасу, які враховують зміни в умовах службово-бойової діяльності.

Мета статті – дослідити стан сформованості готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності.

Виклад основного матеріалу. На досягнення мети дослідження нами був розроблений опитувальник громадянина України, який навчається за програмою підготовки офіцерів запасу. Враховуючи регіональні особливості та особливості виконання завдань військовими формуваннями (відповідно й особливості підготовки кадрів) ми обрали для дослідження два вищих навчальних заклади – Національну академію Національної гвардії України (м. Харків) та Національний авіаційний університет (м. Київ) у яких здійснюється навчання за згаданою програмою. Опитування було анонімним, проведено протягом жовтня 2017 року. В опитуванні взяли участь 685 осіб (табл. 1).

Таблиця 1

Громадяни України, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу та взяли участь в опитуванні

Найменування закладу освіти	Чисельність осіб, які взяли участь в опитуванні	серед них:			
		за статтю		за роком навчання	
		Ч	Ж	1-й	2-й
Національна академія національної гвардії України (НАНГУ)	214	158	56	118	96
Національний авіаційний університет (НАУ)	471	435	36	154	317
<i>Всього</i>	685	593	92	272	413

Перше запитання опитувальника «Визначте джерело інформації, на підставі якого Ви прийняли рішення навчатись за програмою підготовки офіцерів запасу» не має зв'язку з сформуванням готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності і відноситься до маркетингових досліджень. Проте відповіді саме на це запитання найбільше б зацікавили керівників військових формувань та вищих навчальних закладів, у яких здійснюється підготовка офіцерів запасу. За результатами опитування встановлено, що основними джерелами інформації про можливість навчання за програмою підготовки офіцерів запасу є середовища вищих навчальних закладів, в яких респонденти є здобувачами вищої освіти, (42 % відповідей) а також родичі та знайомі, які проходять військову службу (31 % відповідей) (рис. 1).

На друге запитання опитувальника «Який мотив вплинув на прийняття позитивного рішення щодо навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?» найбільше отримано таких відповідей: «любов до Вітчизни» – 26 %, «оригінальна, цікава професія» – 19 % (рис. 2). Серед інших мотивів, запропонованих здобувачами 2-го року навчання, – можливість не проходити військову службу. Проте структура відповідей на дане питання дівчат, які навчаються за програмою офіцерів запасу, суттєво відрізняється. Найбільше отримано відповідей «стабільна зайнятість» – 26 % (рис. 3).

На запитання «Чи був вибір навчатись за програмою підготовки офіцерів запасу свідомим?» найбільше отримано позитивних відповідей (84 %).

Рис. 1. Відповіді на запитання «Визначте джерело інформації, на підставі якого Ви прийняли рішення навчатись за програмою підготовки офіцерів запасу»

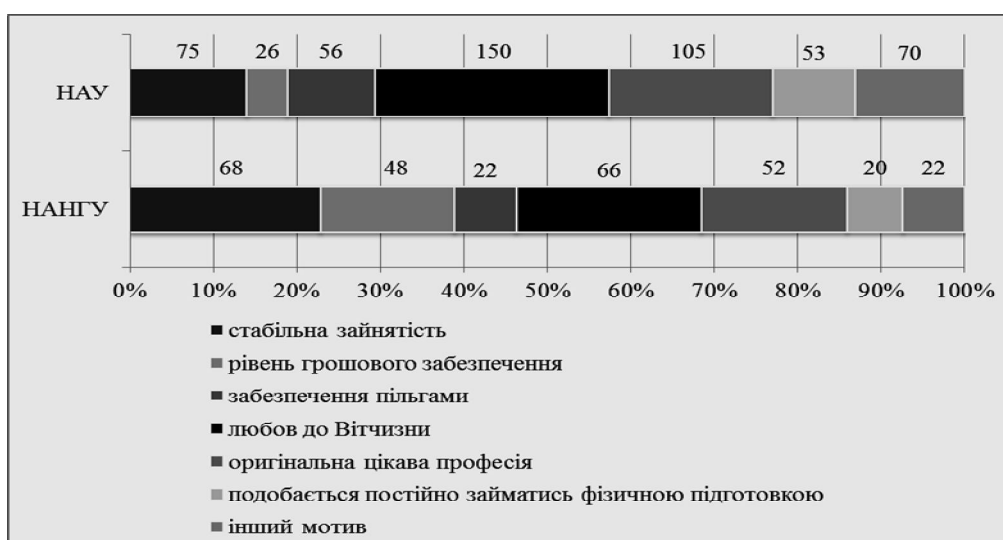

Рис. 2. Відповіді на запитання «Який мотив вплинув на прийняття позитивного рішення щодо навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?»

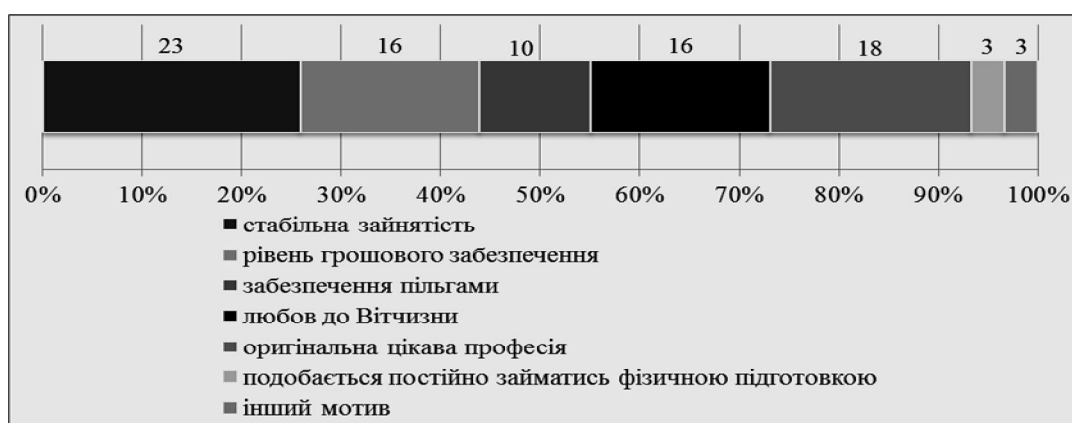

Рис. 3. Відповіді на запитання «Який мотив вплинув на прийняття позитивного рішення щодо навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?» респондентів дівчат

Якщо структура відповідей на попередні запитання не відрізнялась між групами здобувачів за закладами освіти, то на запитання «Чому Ви вибрали навчання за програмою підготовки офіцерів запасу саме в нашому навчальному закладі?». Національну академію Національної гвардії України вибрали саме за кращу навчально-матеріальну базу та за те, що більше приділяється уваги практичним заняттям у порівнянні з іншими навчальними закладами (по 30 %). Половина здобувачів Національного авіаційного університету як такого вибору не здійснювали – це здобувачі освітнього ступеня бакалавр того ж закладу освіти, а ті які здійснювали – вибрали за кращу навчально-матеріальну базу (19 %) (рис. 4).

Рис. 4. Відповіді на запитання «Чому Ви вибрали навчання за програмою підготовки офіцерів запасу саме в нашому навчальному закладі?»

Серед інших відповідей, запропонованих здобувачами, були такі: розташування закладу освіти, завдяки якому зручно добиратись; військово-облікова спеціальність, за якою здійснюють підготовку саме в цьому закладі освіти.

За змістом програма підготовки офіцерів запасу у цілому задовольняє 90 % опитаних респондентів Національної академії Національної гвардії України та 81 % – Національного авіаційного університету. Вони висловили побажання щодо внесення наступних змін: забезпечити більш цікавими темами – 25 %; залучати певних військових фахівців (запропоновано лише здобувачами НАУ) – 7 %; забезпечувати кращою матеріальною базою (запропоновано в основному здобувачами НАУ) – 21 %; проводити заняття на базі військової частини – 34 % (у структурі пропозицій НАНГУ – 54 %); замінити деяких викладачів – 2 %.

Респондентами запропоновано такі, на їх думку, необхідні напрямки розвитку програмою підготовки офіцерів запасу, які умовно можна поділити на такі складові: збільшення чисельності занять за певними напрямками у структурі плану підготовки офіцерів запасу (психологічної (у першу чергу пов'язаної з організацією роботи з підлеглим особовим складом), вогневої та фізичної підготовки); збільшення чисельності практичних занять у структурі плану підготовки офіцерів запасу (у тому числі проведення занять на тренажерах військової техніки, на території військової частини, забезпечувати можливість проходити практику в районі ведення бойових дій); за результатами програми підготовки офіцерів запасу забезпечити можливість отримання прав водія; перейти на підготовку офіцерів запасу за програмами та навчальними матеріалами країн НАТО.

Тут слід звернути увагу на те, що на період проведення опитування респонденти не знали про внесення змін до програми підготовки офіцерів запасу, а саме в структурі з'явилася первинна військово-професійна підготовка, яка проводиться після першого року навчання протягом трьох тижнів і представляє собою практичні заняття на території військової частини.

Цікавими є відповіді на запитання «Де Ви збираєтесь (бажаєте) проходити військову службу по завершенню навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?». 16 % опитаних не готові проходити військову службу та 26 % – навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу лише тому, що дана освітня послуга дає можливість бути більш мобільним на ринку праці. Тобто насправді 42 % опитаних не готові проходити військову службу. Проходити військову службу готові 54 % опитаних (у Збройних

силах України – 10 %, у Національній гвардії України – 12 %, у Прикордонній службі України – 6 %, у Службі безпеки України – 19 %, у резерві одного з військових формувань – 7 %). Також слід звернути увагу на те, що серед здобувачів кафедри військової підготовки НАУ, які здійснюють підготовку кадрів для ЗСУ України, у ЗСУ збираються проходити службу лише 13 %, а серед здобувачів НАНГУ, у НГУ збираються проходити службу 28 %. 4 % респондентів збираються проходити службу у правоохоронних органах – військова прокуратура, національна поліція. Більш детальна інформація по даному питанню відображена на рисунку 5.

Друга частина опитувальника направлена на вивчення мотивів освітньої діяльності здобувачів освіти (за методикою Б. Пашнева) [8]. Дана частина опитувальника дає змогу методом парних виборів вивчити ставлення здобувачів освіти до восьми основних мотивів освітньої діяльності та виявляти мотиви, яким віддають перевагу. Результати опитування відображені на рисунку 6.

Тут необхідно звернути увагу, що дані не співпадають з відповідями на друге запитання опитувальника «Який мотив вплинув на прийняття позитивного рішення щодо навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?» (див. табл. 3). У більшості респондентів основним мотивом виявився мотив матеріального добробуту (у 45 % респондентів НАНГУ та у 43 % респондентів НАУ). У 28 % основним мотивом виявився пізнавальний мотив або мотив отримання інформації. І лише у 12 % опитаних основним мотивом виявився – соціально орієнтований мотив обов'язку й відповідальності.

Рис. 5. Відповіді на запитання «Де Ви збираєтесь (бажаєте) проходити військову службу по завершенню навчання за програмою підготовки офіцерів запасу?»

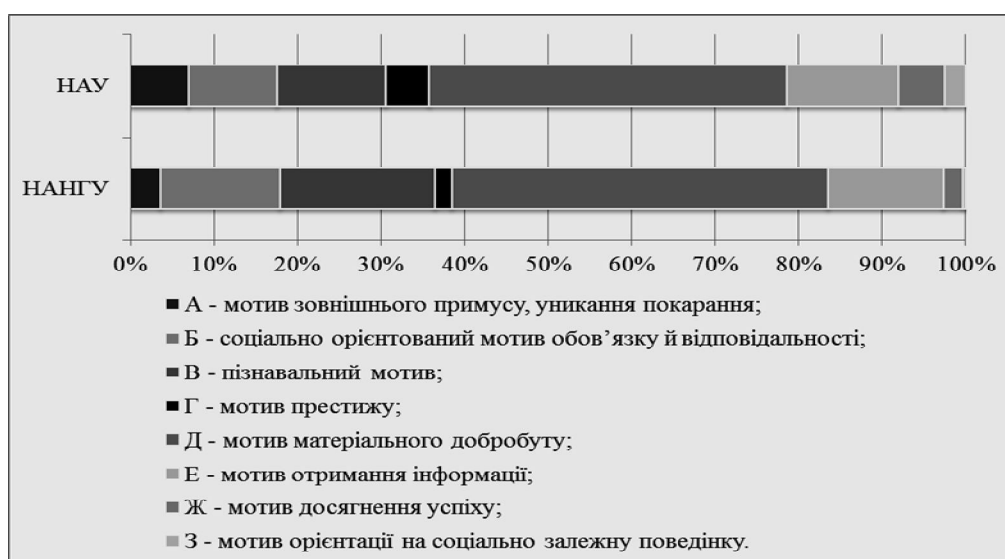

Рис. 6. Результати опитування щодо вивчення мотивів освітньої діяльності здобувачів освіти (за методикою Б. Пашнева)

Висновки та перспективи подальших досліджень. 42 % опитаних здобувачів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу Національної академії Національної гвардії України та Національного авіаційного університету не готові займатись службово-бойовою діяльністю. Результати пілотного дослідження, направлено на покращення динаміки формування та розвитку готовності до службово-бойової діяльності у даній категорії здобувачів, дають підстави зробити висновки, що компонентами такої готовності є:

- мотиваційний – розуміння складностей службово-бойової діяльності та їх додання, оцінювання своїх можливостей щодо управління психічним станом і діями на основі отримання досвіду службово-бойової діяльності;

- функціональний – формування й розвиток необхідних компетентностей, які потрібні для цілеспрямованої діяльності в умовах службово-бойової діяльності;

- емоційно-вольовий – оцінювання своєї готовності до подолання складностей службово-бойової діяльності, уміння управляти своїми емоційно-вольовими процесами.

На думку респондентів та на нашу думку, ефективність дієвості формування та розвитку готовності до службово-бойової діяльності у здобувачів, які навчаються за програмою підготовки офіцерів запасу, залежить від шляхів його реалізації та таких організаційно-педагогічних умов, як:

збільшення чисельності занять за певними напрямками у структурі плану підготовки офіцерів запасу (психологічної (у першу чергу пов'язаної з організацією роботи з підлеглим особовим складом), вогневої та фізичної підготовки);

збільшення чисельності практичних занять у структурі плану підготовки офіцерів запасу (у тому числі проведення занять на тренажерах військової техніки, на території військової частини).

Подальші наші дослідження будуть направлені на удосконалення та експериментальну перевірку змістово-функціональної моделі формування та розвитку готовності майбутніх офіцерів запасу до службово-бойової діяльності в процесі професійної підготовки.

Список використаних джерел та літератури

1. Методика оцінки ефективності функціонування систем (органів) комплектування Збройних Сил України особовим складом / О. Г. Водчиць, О. М. Семененко, Ю. Б. Добровольський, А. Д. Бердочник // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2014. – № 3 (16). – С. 14–17.

2. Медвідь Ю. І. Удосконалення процесу підготовки офіцерів запасу в Україні як педагогічна проблема / Ю. І. Медвідь // Наука і освіта. – 2017. – № 2. – С. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-2-2>

3. Медвідь М. М. Методологія формування і розвитку людських ресурсів для використання у службово-бойовій діяльності : дис.... докт. екон. наук : 08.00.07 / М. М. Медвідь; Національна академія Національної гвардії України. – Х., 2015. – 584 с.

4. Брижаний Є. Особливості професійної готовності офіцерів запасу до діяльності в екстремальних умовах / Є. Брижаний // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Педагогіка. – 2016. – Вип. 5. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_5_5.

5. Пенькова Н. Є. Психологічна готовність військовослужбовців Національної гвардії України до службово-бойової діяльності у процесі проведення антитерористичної операції : автореф. дис.... канд. психол. наук : 19.00.09 / Н. Є. Пенькова; Національна академія Національної гвардії України. – Х., 2015. – 12 с.

6. Bielai S. V. Theoretical, Methodological and Practical Bases for Creating Job Description of Crisis Assessment Experts in Terms of State Security of Ukraine / S. V. Bielai, M. M. Medvid, O. O. Parkhomenko // Наука і освіта. – 2017. – № 7. – Р. 44–49.

7. Melnyk Yu. B. Study of Trends of Students' Demand For The Formation of Competences By Higher Educational Institutions / Yu. B. Melnyk // Наука і освіта. – 2017. – № 5. – Р. 127–133.

8. Лемак М. В. Діагностичні методи: методичне видання психологу для роботи / М. В. Лемак, В. Ю. Петрище; Видавництво Олександри Гаркуші. – Ужгород, 2011 – 616 с.

Юлія Ивановна Медвідь,
научний співробітник
науково-організаційного відділу,
Національної академії
Національної гвардії України,
e-mail: medvidj84@ukr.net

Александр Григорьевич Водчиц,
кандидат технических наук, доцент,
заслуженный работник образования Украины,
начальник кафедры военной подготовки,
Национального авиационного университета,
e-mail: agv64agv@gmail.com

Михаил Михайлович Медвидь,
доктор экономических наук, старший научный
сотрудник, заместитель начальника
учебно-методического центра – начальник отдела
методического обеспечения учебного процесса,
Национальной академии
Национальной гвардии Украины,
e-mail: medvidmm@ukr.net

РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ СОСТОЯНИЯ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ОФИЦЕРОВ ЗАПАСА К СЛУЖЕБНО-БОЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Существенная часть соискателей, которые обучаются по программе подготовки офицеров запаса не готовы заниматься служебно-боевой деятельностью в будущем. Результаты пилотного исследования дают возможность сделать выводы, что компонентами такой готовности являются: мотивационный, функциональный эмоционально-волевой; а эффективность действенности её формирования и развития зависимость от путей его реализации и таких организационно-педагогических условий, как: увеличение численности занятий по определенным направлениям в структуре плана подготовки офицеров запаса (психологической (в первую очередь связанную с организацией работы с личным составом), огневой и физической подготовки); увеличение количества практических занятий в структуре плана подготовки офицеров запаса (в том числе проведение занятий на тренажерах военной техники, на территории воинской части).

Ключевые слова: военное образование, профессиональная подготовка, программа подготовки офицеров запаса, готовность, служебно-боевая деятельность.

Yulia Medvid,
Researcher
Scientific and organizational department
National Academy of the National Guard
of Ukraine,
e-mail: medvidj84@ukr.net

Oleksandr Vodchyts,
Candidate of Technical Sciences,
Associate Professor
Honored Worker of Education of Ukraine
Head of the Department of Military Training,
National Aviation University,
e-mail: agv64agv@gmail.com

Mykhailo Medvid,
Doctor of Economic Sciences,
Senior Researcher
Deputy chief of Educational-Methodical Center –
the Head of Department of Methodical Support
of Educational Process,
National Academy of the National Guard
of Ukraine,
e-mail: medvidmm@ukr.net

RESULTS OF THE RESEARCH OF THE CONDITIONS OF FUTURE OFFICERS FOR MILITARY SERVICE

Introduction. *The current needs of the Armed Forces of Ukraine and other military formations in personnel, the declared transition to the standards of advanced European countries, the need to increase motivation for military service in the society require the improvement of the existing system of manning military formations. The main reason for the emergence of the problem of the formation, development and use of human resources of the military reserve is the negative demographic processes, which are characterized by a decrease in the total population of the state. The dynamics of the values of these indicators is affected by the deterioration of the health of population, declining birth rates and external migration. The loss of human resources as a result of the antiterrorist operation in the east of Ukraine prompts changes in the military education system, especially as regards the process of military training of Ukrainian citizens for the program of reserve officers training. In this context the researches devoted to studying the state of readiness of future reserve officers for military service become actual.*

Purpose – to investigate the formation of readiness of future reserve officers for military service.

Methods – poll.

Results. *A significant part of the applicants trained according to the program of reserve officers training are not ready to engage in military service in future.*

Originality. *The results of the pilot study suggest that the components of such readiness are: motivational, functional and emotional-volitional; and the effectiveness of its formation and development depends on the ways of its realization and such organizational and pedagogical conditions as: an increase in the number of occupations in certain areas of the programme of reserve officers training (psychological (primarily associated with the organization of work with subordinate personnel), fire and physical training); an increase of number of practical classes in the programme of the reserve officers training (including classes on military equipment and vehicles simulators, on the territory of military unit).*

Conclusion. *Our further research will focus on the improvement and experimental verification of the content-functional model for the formation and development of the readiness of future reserve officers for military service during the process of training.*

Keywords: *military education, professional training, the programme of reserve officers training, readiness, military service.*

References

1. Metodyka otsinky efektyvnosti funktsionuvannia system (orhaniv) komplektuvannia Zbroinykh Syl Ukrainy osobovym skladom / O. H. Vodchyts, O. M. Semenenko, Yu. B. Dobrovolskyi, A. D. Berdochnyk // Nauka i tekhnika Povitrianykh Syl Zbroinykh Syl Ukrainy. – 2014. – № 3 (16). – S. 14–17.
2. Medvid Yu. I. Udoshkonalennia protsesu pidhotovky ofitseriv zapasu v Ukraini yak pedahohichna problema / Yu. I. Medvid // Nauka i osvita. – 2017. – № 2. – S. 9–15. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-2-2>
3. Medvid M. M. Metodolohiia formuvannia i rozvytku liudskykh resursiv dlia vykorystannia u sluzhbovo-boiovoi diialnosti: dys.... dokt. ekon. nauk : 08.00.07 / M. M. Medvid; Natsionalna akademiia Natsionalnoi hvardii Ukrainy. – Kh., 2015. – 584 s.
4. Bryzhatyi Ye. Osoblyvosti profesiinoi hotovnosti ofitseriv zapasu do diialnosti v ekstremalnykh umovakh / Ye. Bryzhatyi // Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriia : Pedahohika. – 2016. – Vyp. 5. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_5_5
5. Penkova N. Ye. Psykholohichna hotovnist viiskovosluzhbovtsiv Natsionalnoi hvardii Ukrainy do sluzhbovo-boiovoi diialnosti u protsesi provedennia antyterorystychnoi operatsii: avtoref. dys.... kand. psykol. nauk : 19.00.09 / N. Ye. Penkova; Natsionalna akademiia Natsionalnoi hvardii Ukrainy. – Kh., 2015. – 12 s.
6. Bielai S. V. Theoretical, Methodological and Practical Bases for Creating Job Description of Crisis Assessment Experts in Terms of State Security of Ukraine / S. V. Bielai, M. M. Medvid, O. O. Parkhomenko // Nauka i osvita. – 2017. – № 7. – S. 44–49.
7. Melnyk Yu. B. Study of Trends of Students' Demand For The Formation of Competences By Higher Educational Institutions / Yu. B. Melnyk // Nauka i osvita. – 2017. – № 5. – S. 127–133.
8. Lemak M. V. Diagnostychni metodyky: metodychne vydannia psykhologu dlia roboty / M. V. Lemak, V. Yu. Petryshche; Vydovnytstvo Oleksandry Harkushi. – Uzhhorod, 2011 – 616 s.

Отримано редакцією 23.02.2018 р.